

Preguntes de literatura.

Qüestió 1. Com influeix l'entorn sociocultural en la literatura de postguerra?

Durant la segona república es va viure un renaixement de les cultures locals, amb l'oficialitat de les llengües autòctones i l'aprovació d'alguns estatuts d'autonomia.

Al 1939, després de tres anys de guerra, la nostra llengua deixava de ser oficial, desapareixia del panorama públic, de l'administratiu i de l'ensenyament i tornava a la clandestinitat, ja que el general Franco considerava les cultures i llengües locals com una amenaça a la unitat d'Espanya. Així la fi de la Guerra Civil espanyola va comportar la prohibició de la llengua i dels drets civils, la censura i l'exili de gran part dels intel·lectuals. Aquesta situació va comportar la resistència cultural amb reunions clandestines a cases particulars i les edicions d'obres d'amagat, amb el pagament previ dels lectors interessants.

Amb el final de la Segona Guerra Mundial la repressió franquista s'alleuja. Tornen les representacions en català, es creen algunes editorials i alguns premis literaris. A més, Carles Salvador organitza els cursos de llengua i literatura a Lo Rat Penat i publica la seua Gramàtica Valenciana. Molt lentament, la llengua torna a l'ús literari, encara que la tasca clandestina continuà a les universitats.

Mentrestant, els escriptors exiliats van crear una literatura dominada per l'enyorament del país i el desarrelament. Açò va ser possible en llocs com Mèxic i Xile, on hi havia autèntiques colònies d'exiliats que van crear revistes literàries i van fer edicions d'obres originals. El resultat fou una literatura que havia de ser continuista de les tendències simbolistes i avantgardistes anteriors a la guerra durant els primers anys (1939-1946).

A la dècada següent, la lleu liberalització va permetre entrar en contacte amb els corrents europeus, especialment amb l'existencialisme, encara que amb un fort control de la censura, que en el nostre cas fou doble: temàtica i lingüística.

En general el teatre va sobreviure amb un importantíssim component folclòric, la poesia va sobreviure baix mínims i la narrativa no es va recuperar fins ben entrada la dècada dels 50.

Qüestió 2. Explica les característiques més importants de l'obra literària d'Enric Valor.

La producció literària d'Enric Valor consta de dues grans aportacions:

- (a) Les rondalles valencianes.
- (b) Cinc novel·les i alguns relats breus.

Tant en un tipus d'obres com en altres, Valor usa la tècnica del narrador omniscient i subjectiu. Escriu amb gran precisió, minuciositat i exactitud pel detall. Té un gran domini de la llengua. Els recursos de llenguatge oral que emprava, provenen directament de la tradició popular, amb els quals el lector pot identificar-se plenament. Usa un model de llengua literària molt equilibrada, que inclou les peculiaritats valencianes.

Les seues rondalles estan confegides a partir d'un nucli narratiu de procedència oral més o menys complet o extens, sobre el qual Valor opera una profunda transformació i reformulació del relat oral —estructura, situacions, personatges— i ens proposa, mitjançant l'escriptura millorada, uns contes cultes, distints de les rondalles tradicionals.

Els relats breus, més pròxims a l'estil del s. XIX, no destaquen per un estil treballat, sinó sobretot

per la riquesa de llengua. Es tracta de petites peces amoroses i sentimentals.

La novel·lística presenta les mateixes característiques estilístiques i lingüístiques que les rondalles, però és on més clarament aboca les seues experiències biogràfiques i els seus coneixements de la terra. En les seues novel·les pretén fer la crònica del període històric que va viure, plasmant-hi totes les seues observacions sobre el paisatge i la geografia, la toponímia, la fauna i la botànica. Sense la Terra Promesa és la crònica dels primers anys del segle XX i la Primera Guerra Mundial. Temps de Batuda i Enllà de l'horitzó, és la crònica de la Guerra Civil. En elles usa la narració en primera persona per a oferir més adequadament el material de ficció i augmentar la complicitat del lector. Els protagonistes de les novel·les són la col·lectivitat, algunes famílies, la natura, la muntanya i el camp i la llengua. El seu espai literari és Cassana amb la geografia, la ruralitat, el pla i la muntanya, però l'espai i el temps no s'escotegen en concreció geogràfica o cronològica. Segons Vicent Escrivà: «Valor es constitueix literalment, i sense exageracions, en tota la nostra tradició novel·lística. Sense la seua gran obra vessada en el Cicle de Cassana, els valencians perdríem tot un segle XIX. Es per això que sempre situarem Enric Valor entre els grans fabuladors històrics com Víctor Català i Narcís Oller. I al costat dels quasi coetanis Llorenç Villalonga i Mercè Rodoreda».

Enric Valor, en suma, és l'home que ha sabut crear un riquíssim registre literari amb què ha fet actuar totes les virtualitats expressives de la llengua. També és l'escriptor que millor representa la continuïtat ininterrompuda de la tradició lingüística i literària valenciana d'abans i després de la Guerra Civil.

Qüestió 3. La producció literària de Mercè Rodoreda incideix sobre la psicologia dels personatges. Estàs d'acord amb aquesta asseveració? Explica per què.

La producció literària de Mercè Rodoreda (Barcelona, 1908 - Romanyà de la Selva, 1983), en efecte, està profundament vinculada a la seua biografia, marcada pels esdeveniments culturals i polítics que va viure. La seua obra travessa un dels eixos de la literatura moderna occidental, ja que es fa contemporània a partir de l'experiència de la guerra i, molt en particular, de l'exili.

Les novel·les de Mercè Rodoreda són les grans novel·les de la literatura catalana moderna. Com va succeir amb tots els autors de la seua generació, la seua obra està marcada per la Guerra Civil espanyola –una guerra que trencà vides, amors i famílies i que conduí a la infelicitat, la destrucció i al desarrelament de l'exili.

L'experiència de l'exili amplia els límits del realisme literari, que de cap mode són suficients per a llegir a Rodoreda, per a compartir la memòria del món des del que ens parlen els seus llibres, els seus personatges, encara que l'obra de Rodoreda és també una reflexió sobre la feminitat i l'amor. L'experiència de la guerra capgirà profundament la vida de la jove periodista que entre 1933 i 1934 feia periodisme polític, publicava interessants entrevistes a literats del moment i escrivia les primeres novel·les, que no són les que li han donat fama. Però la guerra representà per a ella l'inici del seu verdader jo narratiu, el de Aloma (1938), una novel·la d'inspiració autobiogràfica que l'autora reescriurà completament trenta anys més tard.

Aparentment, la novel·la que li va donar fama, La plaça del Diamant (1962), no té res a veure amb l'exili, perquè la protagonista, Colometa, forma part, precisament, de la massa anònima que no es va exiliar. No obstant això, la novel·la va ser el resultat de les experiències vitals, intel·lectuals, polítiques i d'aprenentatge literari que Mercè Rodoreda va fer pas a pas, ja que va haver de viure durant bona cosa d'anys, primer a diverses poblacions de França, treballant com a costurera, i després a Ginebra.

En els seus contes, i també en les seues últimes novel·les (1980: Viatges i flors; 1980: Quanta,

quanta guerra...; 1986: La mort i la primavera), apareix un ventall extraordinari d'exiliats, soldats i gent desprotegida que parlen en terra de ningú. Rodoreda utilitza molt la primera persona, el monòleg i el monòleg interior en particular.

L'exili travessa tota l'obra rodorediana i li dóna sentit. A Ginebra duia entre mans, al mateix temps, les primeres versions del que amb el temps seran La plaça del Diamant (1962), Jardí vora el mar (1967), Mirall trencat (1974), i La mort i la primavera (1986). Entre aquestes opcions, als anys cinquanta va optar per escriure la Plaça del Diamant: una opció literària que li va permetre usar l'exili com a territori de reconstrucció de la memòria narrativa.

A causa de l'exili, en el terreny personal, Mercè Rodoreda va emprar la llibertat d'alterar el concepte de la família i de maternitat. En el terreny creatiu, es va donar una gran llibertat creativa sense pensar en l'èxit.

Questió 4. Què destacades de la narrativa dels anys 70 fins a l'actualitat? Reflexiona, sobretot, entorn de les novetats en la tècnica literària i del context sociocultural.

Els primers anys del regnat de Joan Carles I (1985-1987) van ser el període de recuperació pacífica de les llibertats que coneixem amb el nom de Transició democràtica.

Però per pacífica que fóra, va ser una època de manifestacions i vagues, reprimides per policia i paramilitars, i atemptats terroristes. Fins i tot hi hagué un intent de colp d'estat militar.

Tot i així, el retorn de la democràcia obria noves expectatives quant a la nostra recuperació lingüística, cultural i nacional. Al 1982 el valencià esdevenia llengua cooficial. y comencen a emitir emissores de ràdio i televisió en català.

De la dècada dels 60 cap als 70, els narradors adopten una postura més intimista i individualista. Es mostren més preocupats per la llibertat personal i pel destí propi, malgrat els problemes d'edició i de censura. Alguns narradors comencen a publicar una narrativa encara realista, però amb una exaltació del món interior del protagonista (Miquel Àngel Riera, Baltasar Porcel...).

Durant els 70, els escriptors viuen la fi del franquisme, la creació d'editorials, nous premis literaris, relaxament de la censura i reconeixement dels drets lingüístics de les nacionalitats amb llengua pròpia.

Comencen aleshores una sèrie de joves escriptors nascuts en la postguerra i que han patit les conseqüències d'ella. D'altra banda, tenen una major informació sobre la cultura europea i han tingut referències i models literaris. Els nous escriptors dels 70 es caracteritzen per reflectir el seu món cultural a les seues obres, una actitud més intimista, l'experimentació de les possibilitats del gènere, un llenguatge molt elaborat i sobre tot una transgressió moral i ideològica amb recreació del món prohibit de la infància i joventut amb revoltes, erotisme, etc.

Questió 5: Explica en quina mesura la narrativa curta de Quim Monzó reflecteix la societat contemporània i amb quins recursos literaris ho fa.

Quim Monzó (Barcelona, 1952) és autor d'uns quants llibres de contes, alguns excepcionals, en els quals no ha usat mai aquella llengua ortopèdica que va convertir bona part de la literatura catalana en un cadàver encarcerat. La millor referència de la seua narrativa curta la tenim en Vuitanta-sis contes (1999).

Els contes de Quim Monzó sorprenen i pertorben. La seua lectura permet advertir el rigor de l'autor

en la tècnica d'armar la narració curta i la uniformitat d'un estil que no té res a veure amb la simplificació lingüística. Cada una de les paraules que escriu Quim Monzó és insubstituïble i fascinant. La seua prosa captiva perquè no tendeix a l'ornament ni a la retòrica, sinó perquè cada paraula, cada frase, aconsegueix desfer-se del seu ús diari neutre, assolint d'aquesta manera la restitució del seu valor original; així, les frases fetes deixen de ser tòpiques. Es pot dir que la prosa de Monzó és tan inimitable com la de tots els grans escriptors.

Els seus contes són un reflex de la societat contemporània perquè una bona quantitat se centren al voltant dels conflictes sentimentals, tant per l'espai dedicat a narrar la solitud de les parelles com pel que es fixa en els trasbalsos i les contrarietats que ha de patir i superar un individu solitari per aconseguir qualsevol companyia. Monzó fa que les històries esquiven qualsevol temptació melodramàtica i, optant per una mirada violenta i seca, narra els trasbalsos quotidians del sexe i l'amor amb fredor.

Un altre fil temàtic és el que converteix la narració en una guia contemporània de la vida exasperada d'una gran ciutat. La solitud, la desesperança, l'avorriment i els actes incomprensibles i rutinaris de cada dia queden reproduïts en les voltes que peguen els personatges de Monzó entre les cares anònimes dels veïns dels carrers i els clients dels bars, insegurs i a la recerca de no se sap ben bé quina il·lusió. Aquests camins sense rumb que emprenen els protagonistes de molts de contes de Monzó solen convertir-se en una barreja indefinida de ritm i joc. Són estratègies per a retardar la bogeria i la desolació.

Un altre grup temàtic és la falla moral, així com els que exploren l'activitat d'escriure i crear, les paradoxes, les ambigüitats i els enigmes que acompanyen l'acte de fer literatura.

Els seus contes admeten diverses lectures perquè Quim Monzó ha tingut el suficient respecte pel lector per traçar múltiples i desconcertants camins.

Qüestió 6: Descriu les tendències més rellevants de la poesia en el període que va des de la postguerra fins a finals dels anys 70.

Als primers anys de postguerra succeí un segon període en què fou possible construir una infraestructura cultural elemental; aparegueren les primeres editorials i també les primeres revistes literàries valencianes de postguerra.

Enmig d'un ambient de carestia i desolació, caracteritzat per la postguerra de la Guerra Civil espanyola i de la Segona Guerra Mundial, també arrelà entre els poetes l'existencialisme parisenc: un moviment inconformista, filosòfic i literari que, més enllà de les convencions estètiques, atorgava prioritat als temes derivats de la relació de l'ésser humà amb la realitat més crua i tangible, i reflectia l'angoixa de viure en un món absurd. Alguns dels poetes valencians que ubiquem en el «Grup poètic de postguerra» (1943-1960) es mogueren entre el simbolisme intimista i el sentiment existencialista, i escrigueren poemes que responien a les característiques següents:

- Allunyament de la realitat.
- Discurs reflexiu, relacionat temàticament amb el dolor, la mort i l'absurd del món i de la vida.
- Punts de vista religiosos i humanistes.
- Tendència a l'hermetisme expressiu.

El poeta simbolista i existencialista de la dècada dels 50 tractava de suggerir la realitat a través de l'evocació simbòlica, potenciant la paraula poètica com a base d'un discurs proclive a la religiositat i a l'humanisme, i distanciat de la realitat immediata, en què predominava la metàfora, el símbol, l'hermetisme expressiu i el rigor formal. Però els joves poetes de començaments dels 60, en

contraposició als postulats de la generació precedent, s'adscrigueren a l'estètica realista.

La poesia realista de la dècada dels anys 60 es relacionà amb els enunciats teòrics de l'anomenat «realisme històric» o «realisme socialista», o amb les formulacions que sobre la funció social de la literatura havien aportat els pensadors de l'escola marxista. La poesia realista dels anys 60 tingué les característiques següents:

- Actitud social del poeta: deixà de sentir-se una espècie d'elegit, per a identificar-se amb l'entorn; passà a considerar-se una persona corrent més, solidari amb la resta.
- Sobre l'experiència poètica: l'acte d'escriure deixà de ser una labor intimista o críptica, per a ser una experiència compartida amb els lectors, amb el conjunt de la societat.
- Mètode d'"inspiració": la reflexió del poeta sorgia de l'experiència real.
- Un llenguatge nou: el discurs poètic deixà de ser equívoc i abstracte, per a passar a ser unívoc i concret. El llenguatge adquirí un to directe i fins i tot col·loquial.
- El protagonista del poema: l'heroi de la nova poesia passà a ser una persona corrent, immersa en l'anonimat de la vida quotidiana.
- L'objectiu de la poesia: la poesia assolí una funció social, amb l'objectiu d'enriquir la persona humana i alliberar-la de tota mena d'alienacions i d'opressions.
- El destinatari: qualsevol lector es convertí en destinatari de la poesia realista; els receptors deixaren de ser persones cultes amb formació literària.

En sintonia amb la poesia realista, la "nova cançó" es convertí ben aviat en un fenomen de masses. Tingué com a objectiu recuperar l'ús públic de l'idioma a través de la nova música popular i divulgar, burlant la censura, missatges de continguts antifranquistes i d'orientació nacionalista.

Raimon, a partir de la seua primera cançó (1959: Al vent, escrita el mateix any de la mort del gran poeta simbolista Carles Riba) es convertí en el cantant més emblemàtic i les seues cançons assoliren un gran impacte social.

Qüestió 7: Explica les aportacions de Vicent Andrés Estellés al gènere poètic.

Vicent Andrés Estellés (Burjassot, 1924-València, 1993) començà a escriure poesia a la postguerra, però fou conegut sobretot a partir dels anys 70. Escrigué des de la perifèria literària que era aleshores València, i el situem en el «Grup poètic de postguerra» (1943-1960).

L'obra poètica d'Andrés Estellés no és fàcil d'encasellar perquè és prolífica, original i exuberant. Escriure poesia fou per a ell una necessitat gairebé biològica. Fou un poeta apassionat que retratà admirablement la vida quotidiana. Els seus temes són l'amor, la mort, el sexe, la por, la ciutat, el camp, la dona.

En la variada gamma temàtica i tonal de la seua lírica, Estellés fa bandera d'un sentiment cívic col·lectiu, presentant-se com a intèrpret de les reivindicacions del poble. La dignitat personal i civil és un dels seus valors més incontestables. La pàtria no és per a ell un mot grandiloqüent i buit, sinó el drama col·lectiu d'un idioma, la tragèdia d'una cultura, el dolor causat per una llibertat nacional oprimida per un règim de tenebres.

És un poeta de descripcions detallistes. En plena postguerra, època de misèria i repressió, Estellés, que fou periodista, manté una actitud de cronista apassionat, i fa un inventari dels personatges i dels esdeveniments que constitueixen el seu món de cada dia amb una poesia molt personal que potser és l'essència de València i la seua gent. A través de la tendresa, la ràbia, el sarcasme i l'amor, Estellés expressa la glòria i la misèria d'un país. El resultat és un discurs absolutament digne amb què formula una crònica amarga i al mateix temps esperançada.

Fidel a les seues arrels, Estellés forjà el seu llenguatge literari sobre:

- (a) la llengua poètica dels clàssics valencians del segle XV, especialment la d'Ausiàs March.
- (b) la llengua de les obres contemporànies de la literatura catalana/valenciana, sobretot la dels poetes del segle XX.
- (c) la llengua col.loquial que aprengué a l'Horta durant la infantesa i que mantingué viva durant tota la vida.

La mort fascina Estellés. En la seua poesia no és un absurd metafísic ni un recurs metafòric. Quan el poeta de Burjassot parla de la mort està, de fet, parlant d'un cadàver estès a terra, de la mort concreta de la filla; d'un cementeri, d'un nínxol, d'un destí d'humiliacions contínues. Però al costat de l'atractiu de la mort, també sent una atracció obsessiva per l'amor, que es converteix en l'espina dorsal de tota la seua lírica, en una gamma diversa de sensacions que van des del sexe directament expressat fins a les manifestacions més sofisticades del desig. Una de les característiques de la poesia d'Estellés és la forma crua com va tractar l'experiència del sexe, insòlit en la poesia catalana o valenciana anterior a ell, i poc freqüent en la posterior. En general, el cos de la dona és una font de metàfores. En el seu tractament de la matèria amorosa cal destacar els encerts expressius plens d'intensitat, tant quan parla d'amors furtius com quan evoca un amor conjugal llargament viscut i fidel.

Al costat de l'expressió directa de la sexualitat o de l'ús sorprenent de paraules del registre col.loquial, la poesia d'Estellés evidencia també una particular elaboració estilística i retòrica, ben visible en la seua adjectivació, en les imatges metafòriques, en el filtre culte, així com en l'ús de metres regulars (deca-síl·labs, alexandrins) i dels vers lliure i en els topònims, que per a ell són paraules carregades de simbolisme. També fa paròdia de la tradició clàssica de les èglogues o dels tòpics de la Renaixença valenciana.

Vicent Andrés Estellés és una veu valenciana personalíssima en el conjunt de la literatura catalana contemporània. Gràcies al seu estil, a l'ús lúcid del llenguatge, a la formulació personal, al maneig de la forma expressiva, etc., es llig amb la passió i la facilitat que susciten els poetes populars.

Qüestió 8: Explica les característiques més importants de la producció poètica de Salvador Espriu

Salvador Espriu i Castelló (Santa Coloma de Farners, Girona, 1913-Barcelona 1985) va ser un poeta, dramaturg i novel·lista català. A causa de les commocions de la Guerra Civil, fou un altre escriptor oficinista, com Franz Kafka o Fernando Pessoa, autors, com ell, també hermètics i cabalistes.

L'obra d'Espriu, caracteritzada per la mescla d'un intel·lectualisme extrem i d'un descriptivisme sovint càustic, té una gran singularitat. La riquesa idiomàtica, la complexitat temàtica i de fonts, la capacitat per a descriure en termes transcendents la història col·lectiva, han fet que siga considerada com una de les més importants de la literatura catalana del segle XX.

En el seu primer llibre de poesia, Cementiri de Sinera (1946), Espriu va evocar el món destruït per la guerra que identificava amb la mítica Sinera (Arenys de Mar). Els quatre llibres següents (1952: Els hores; Mrs. Death; 1954: El caminant i el mur; 1955: Final del laberint) formen l'anomenat cicle líric. Aquests llibres tracen un camí d'interiorització que culmina amb l'experiència mística de Final del laberint, on Espriu segueix els principis íntimament lligats a la teologia negativa, segons la qual Déu es comporta com un cec respecte a la humanitat.

La posició mística de Final del laberint canvià en La pell de brau (1960), sens dubte el llibre de més ressonància de l'autor. La poesia d'Espriu, considerada metafísica fins llavors, va ser qualificada com a realista. El to èpic o didàctic de l'obra va semblar extremadament modern, a pesar de la vaguetat social del discurs del poeta, que només es va limitar a parlar en general de la llibertat, la justícia i la tolerància. En La pell de brau Espriu abocava reflexions sobre la diversitat i la tolerància i tècniques antigues (ús personal dels símbols i mescla de sàtira, èpica i elegia). No obstant això, el llibre va adquirir un caràcter de discurs cívic, a causa del clima que es vivia en la societat catalana del moment, així com pel fet de centrar el punt de vista en el conjunt de Sefarad (l'Espanya jueva), la qual cosa va actuar com a catalitzador d'una nova actualitat del poeta, fins i tot internacional.

La gran ressonància que li va proporcionar el fet que els seus poemes foren musicats i cantats per Raimon (Cançons de la roda del temps, 1966) va contribuir a la popularització d'una obra que es llegí, fins a pràcticament la mort del poeta, en clau patriòtica i de consciència moral i nacional de la societat catalana.

Qüestió 9. Descriu les característiques bàsiques de la poesia actual.

Al començament de la dècada dels 70 es recuperà l'obra de J. V. Foix i es publicaren dos llibres cabdals que superaren el realisme i inclinaren la poesia catalana de les darreres dècades cap al simbolisme i l'experimentalisme: Els Miralls (1970), de Pere Gimferrer, i Poesia rasa (1970), de Joan Brossa.

La poesia no-realista, que en pocs anys es convertí en hegemònica, presentà les característiques següents:

- Nous paràmetres del codi textual: la pretensió del poeta introduïa el lector dins el text o del discurs que conformava l'escriptura mateixa, la qual no necessàriament contenia una anècdota o un argument.
- Pràctica rebel: connectant amb pràctiques d'escriptura que havien conformat la història de la poesia del segle XX, la poesia es considerà com un discurs autònom, contrari a la lògica del realisme.
- Nous valors de la paraula poètica: la paraula poètica deixà de ser utilitzada per a narrar i passà a suggerir, a evocar, a ser imaginativa i ambigua.
- La poesia, eina d'investigació: la poesia fou considerada de nou com una eina d'investigació de la subjectivitat del poeta.
- Nous arguments: els poetes argumentaren des de punts de vista innovadors, com ara la reivindicació de la dissidència, la ruptura amb els valors de la tradició cultural, familiar i social, el desig de modernitat i l'afany d'universalisme.

L'any 1973 la poesia valenciana, de forma simultània al que s'esdevenia en la poesia catalana s'allunyà del realisme precedent. Els nous referents foren Joan Navarro i Salvador Jàfer. L'antologia d'Amadeu Fabregat (1974: Carn fresca) recollí aquest canvi d'orientació.

Durant els anys 80 la poesia continuà si fa no fa els mateixos paràmetres. Els poetes elaboraren una visió de la realitat des del "jo", a través de la suma de vivències personals, i conceberen la poesia com a expressió de la pròpia intimitat i com a formulació d'experiències personals. Definitivament s'acceptà el mestratge de tots els grans poetes del s. XX: Foix, Brossa, Ferrater, Carner, Espriu, Estellés, Pere Quart.

Als anys 90 abandonaren la idea d'actuar com a memòria col·lectiva o com a impulsors de la transformació social, tendiren a l'autobiografia i a la intimitat i sovint manifestaren un acusat escepticisme. Al marge d'altres consideracions, prevalgué la pretensió de l'obra ben feta. S'hi

observà una tendència al recolliment del discurs, amb poemes més breus i menys enfàtics, més íntims, més al·lusius i menys rotunds.

Qüestió 10. La poesia de Miquel Martí i Pol ha aconseguit un gran ressò social. Explica-ho i raona-ho.

Miquel Martí i Pol (Roda de Ter, 1929-2003) és el poeta més llegit i popular de les darreres dècades a Catalunya. El seu to popular el feien accessible a tots els públics sense perdre el favor de la crítica ni les instàncies acadèmiques. La seua constant referència a la situació social i nacional catalana havien fet que molts dels seus poemes foren sistemàticament citats per polítics i altres dirigents socials, mentre que molts cantants havien posat música a les seues creacions, cosa que contribuï encara més a la seua popularització.

Miquel Martí i Pol havia nascut en el si d'una família obrera. El seu pare era manyà. A causa de la precària situació econòmica de la família, als 14 anys va començar a treballar com a comptable, però el 1972 va haver de plegar a causa d'una esclerosi múltiple. A finals dels cinquanta, es va afegir al nucli pioner de la Nova Cançó com a cantautor. Políticament, va militar al PSUC i va ser membre de l'Assemblea de Catalunya.

Poesia i vida són dos elements que van absolutament lligats en la seua obra. Els seus poemes reflecteixen totes les etapes del poeta: la reflexió metafísica, la poesia realista i compromesa, la malaltia i la seua superació, el compromís nacional, el pas del temps i el balanç de vida.

La seua poesia fon un temps interior, personal i subjectiu, amb un temps obert, exterior i social. La suma d'aquestes dues veus configuren en un tot la seua poesia, que ha evolucionat i ha oscil·lat segons les vicissituds de la seua biografia personal i els canvis i les transformacions de la societat catalana.

Miquel Martí i Pol, poeta compromés amb la vida, ha construït la seua experiència biogràfica i poètica sobre tres grans valors humans: la sinceritat, l'autenticitat i la solidaritat.

El 1997 el Parlament català va reclamar per a Martí i Pol el premi Nobel, amb l'aval de 400 ajuntaments. Alguns dels seus llibres s'han traduït a l'anglès, l'asturià, el castellà, l'eslovè, el francès i l'italià.

Qüestió 11. Evolució del teatre del postguerra fins als anys 70.

En aquesta època tan difícil, el públic preferia **obres d'evasió**. L'èxit d'aquest gènere podia haver representat el punt de partida de la recuperació del teatre valencià, però aquesta recuperació no es va produir pel desprestigi del valencià, el qual va comportar la mort del sàinet, ja que es percebia com un "teatre de poble". La falta de públic i la censura van portar a la desaparició a moltes companyies, i els teatres es van convertir en cinemes. A més és la època d'expansió del cinema, que va llevar públic del teatre.

Cap al final dels anys 50 es va intentar renovar el teatre valencià amb ajudes del Teatro Club, l'Aula Ausiàs March i el Teatre Estudi de lo Rat Penat, on estaven informats sobre l'evolució del teatre europeu.

València no va saber adaptar-se als nous temps, només uns pocs autors de la anomenada "generació perduda" van publicar obres. Ho van fer amb un tall generacional amb el final del sàinet, la voluntat de modernització i volien atraure públic nou al teatre en valencià. Però durant els anys 60 fan crisi totes les opcions i els joves que volien exercir com a professionals es veuen forçats a emigrar a

Madrid.

En la dècada dels 60 aparegueren nous grups que van impulsar la renovació de l'espectacle teatral. És un "teatre independent" que tenia com a objectius: la superació del passat abandonant totalment el sainet, la creació d'obres modernes i crítiques amb la situació social i política, la captació d'un públic jove, l'us d'una llengua normalitzada sense vulgarismes ni castellanismes, i la formació dels actors.

A pesar del entrebancs administratius, dels problemes amb la censura i de la falta d'un públic estable, els grups del teatre independent van propiciar un circuit teatral alternatiu en alguns llocs.

Les característiques d'aquest teatre independent dels anys 70 són: la innovació superant la censura franquista, el teatre no convencional, la incorporació a la representació de cançons, balls... I aquest teatre denuncià els abusos del poder i es reafirmen amb la utilització del valencià.